

s akinek vallásos áhitattal és sub specie aeternitatis kell végeznie tevékenységét...”

Lesznai Anna, a képző- és iparművész, e szellemben munkálkodott. Természetesen a *Kezdetben volt a kert* című nagyszabású tabló (amelyet Lukács György a XX. századi magyar irodalom remekei közé sorolt) és a költemények (amelyekről Fülep Lajos írt terjedelmes, melegen elismerő tanulmányt a *Nyugatban*) felette állanak Lesznai Anna képző- és iparművészeti életműve jelentőségének, a magyar művészettörténet annáléseinek azonban számon kell tartaniok a művésznő textiliáit, akvarelljeit, rajzait és a magyar könyvkultúra megújításához hozzájáruló könyvillusztrációit („Mese a bútorokról és a kislányról”, „Mese az eperszemnyi szívről” stb.), amelyek „a szeretet játékos mesemondójának” (Berény Róbert) alkotásai.

Kerényi Jenő Kossuth-díjas szobrásznak (1908—1975), a Magyar Népköztársaság kiváló művészeinek emlékkiállítását is a *Nemzeti Galéria* rendezte meg. (A tárlat megnyitójával szinte egyidőben került forgalomba a *Corvina* kiadó által közreadott, szép nyomdatechnikai kivitelű album, amely a mester több mint ötven nagy- és kisplasztikájának reprodukcióját és Pátzay Pál szobrászművész Kerényiről írott esszéjét tartalmazza.)

Kerényi Jenő pályája a harmincas években indult. 1937-ben fejezte be stúdiumait a budapesti Képzőművészeti Főiskolán, ezután egy évig Itáliában tartózkodott, s 1941-ben már gyűjteményes kiállítással lépett a közönség elé. Erős szobrászi talentuma már a felszabadulás előtt megmutatkozott („Munkából hazatérő emberpár” 1938, „Lévai hősi emlékmű” 1942, „Talpát néző leány” 1943), a művész igazi kibontakozása azonban 1945 után következett be. A negyvenes évek második felében Kerényi több izgalmas,

varázsos hatású akt-szobrot mintázott („Napozó”, „Támaszkodó nő”, „Fekvő akt” stb.); ezek a merész hangot megütő, a konvenciókkal radikálisan szakító nő-ábrázolások „átörték a klasszikus szépség-eszmény határait” — állapítja meg a mester e munkáiról a *Modern magyar művészet* című monográfia szerzője, Németh Lajos.

1946-ban a művész megbízást kapott a sátoraljúj helyi partizánemlékmű elkészítésére. A két év múlva, 1948-ban felavatott szobor egy gyilkos szándékú, nagy ragadozómadárral elszántan küzdő zömök férfialakot jelenít meg. Kerényinek ezt a nemes pátoszu, megrendítő, a szabadság-eszméért életüket kockára levő antifasiszta hősöknek méltó emléket állító alkotását a *Magyar Művészet* 1948. szeptember 1-i számában *Rabynovszky Máriausz* joggal nevezte „remek látomásnak”, olyan szimbólumnak, „amelyet mindenki ért, és amely mindenkit szíven üt”.

Az 50-es, 60-as, 70-es években Kerényi Jenő életműve számos újabb szoborral gyarapodott. A „Felvonulók” című többfigurás csoport, az életnagyságú „Anyá gyermekével” (amelyet Almászfűzítőn állítottak fel), a Csontváry-síremlék és a „Díszkút faunával és nimfákkal” a magyar köztéri szobrászat kiemelkedő rangú darabjai, a nagyméretű körplasztikák és reliefek közepette azonban muzeális értékű kisbronzok is létrejöttek a művész műtermében („Keresztelő Szt. János 1957, „Női fej” 1960, „Assziszj Szt. Ferenc” 1960, „Feszület” 1972).

A hatvanhét éves korában — sajnálatosan korán, alkotóképessége teljében — eltávozott művész emlékkiállítására megerősíti a Fülep Lajos, Dercsényi Dezső és Zádor Anna által szerkesztett *A magyarországi művészet története* című kézikönyv ítéletét: „Gazdag plasztikai nyelv, belső tűz, biztos komponálás és a monumentalitás iránti érzék emelte generációja legjobb képviselői közé Kerényi Jenőt...”

D. I.

E p i g r a m m a

a vers teste a kígyó
a palotáké
meg a magány
— barokk templomunk
helyén szélverte pusztaság —
emlékképeim — kimeredt fotók.

SIMANDI ÁGNES